

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
معاونت آموزش
اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی
امتحانات تجدیدی - شهریور ۱۳۸۹
پاسخنامه

پایه :	۴	موضوع :	عقاید ۴
تاریخ :	۸۹/۶/۲۹	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: بداية المعارف الالهية، از عقیدتنا فی صفاته تعالی تا الفصل الثانی فی النبوة

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. إنَّ معنی وجوب اللطف علیه تعالی: ج ۱۴۸ (ع: ۱: ۳)

- ☐ أ. إنَّ العقل يأمره بذلك
☐ ب. انَّ أحداً يأمره بذلك فيجب عليه أن يطيعه
☒ ج. اللزوم واستحالة الانفكاك
☐ د. حکمته تعالی يأمره بذلك

۲. إنَّ الظاهر من الأدلة الدالة على مؤاخذه الجهال، أنَّ السؤال والعقاب على ترك ج ۱۴۷ (ع: ۲: ۲)

- ☐ أ. التعلّم من حيث هو
☐ ب. التعلّم وإن كان واجباً غيرياً
☒ ج. الواقع لا على ترك التعلّم
☐ د. الواقع وعلى ترك التعلّم معاً

۳. قول به تفويض با کدام توحيد منافات دارد؟ ج ۱۶۱ (ع: ۱: ۲)

- ☐ أ. عبادی
☐ ب. ذاتی
☒ ج. افعالی
☐ د. ربوبی

۴. أكثر الحكماء ذهبوا إلى أنَّ قضية الحسن والقبح من أحكام ب ۱۱۲ (ع: ۱: ۲)

- ☐ أ. العقل العملي الثابت
☐ ب. العقل العملي المتغيّر
☒ ج. العقل النظري المتغيّر
☐ د. العقل النظري الثابت

تشریحی:

* وأما الصفات السلبية التي تسمّى بصفات الجلال فهي يرجع جميعها إلى سلب واحد. ۸۰ (ع: ۲: ۳)

۱. ضمن بیان مراد از «سلب واحد» عبارت فوق را توضیح دهید.

سلب امکان؛ چون تمام نقص‌ها از ناحیه امکان است نه وجوب پس وقتی امکان در خداوند راه نداشت هر نقصی از او مسلوب خواهد بود.

۲. یک دلیل بر اینکه خداوند فعل قبیح انجام نمی‌دهد، ذکر کنید. ۱۰۰ (ع: ۲: ۳)

۱. إنَّ القبیح لا یناسبه ولا یلیق به وقاعدة السخیّة بین العلة والمعلول تقتضی أن لا یصدر منه تعالی إلّا ما یناسب ذاته الكاملة وإلّا لزم الخلف فی کونه محض الکمال وهو محال.

۲. تحقّق القبیح والظلم من دون داعٍ وعلّة محال لأنّ الداعی علی فعل القبیح إمّا الحاجة أو العجز عن العدل أو الجهل بالحسن أو البعث وكلّها منتفیه فی ذاته تعالی بعد وضوح کونه مطلقاً و غنیاً عن کلّ شیء وقادراً علی کلّ شیء.

۳. پاسخ اجمالی از شبهه شرور را به اختصار بیان کنید. ۱۲۵

براهین قطعیه دلالت دارند بر اینکه خداوند فعل قبیح انجام نمی‌دهد و فعل حسن را ترک نمی‌کند چون خداوند از عواملی که موجب صدور قبیح می‌شود - مثل جهل و عجز - بدور است پس این شرور دارای مصالحی هستند هر چند که ما علم به آنها نداشته باشیم.

۴. فرضیه داروین در تکامل انواع با کدام عقیده دینی در تعارض است، یکی از پاسخ‌های این فرضیه را به اختصار بنویسید. ۹۱

۱. با این عقیده که خدا هر یک از موجودات را جداگانه آفریده است نه اینکه موجودات بی جان پدید آمده‌اند و تدریجاً تکامل یافته‌اند تا به پیدایش انسان انجامیده است. (۱ نمره)

۲. ا. نهایت چیزی که از حفاری‌های باستان‌شناسان به دست آمده تکامل در صفات نوع واحد است نه اینکه نوعی به نوع دیگر تبدیل شده باشد.
ب. بر فرض صحت این فرضیه، دلیلی بر صادق بودن آن به نحو موجب کلیه وجود ندارد چون تجربه بدون ضمیمه براهین و علوم عقلی نمی‌تواند قاعده و قانون درست کند. توجه: یک مورد کافی است، ۱ نمره.

* لا مانع من إدراج الأحكام البديهية العقلية في المشهورات بالمعنى الأعمّ وأما إدراجها في خصوص المشهورات بالمعنى الأخصّ ففيه منع، لما مرّ من وجود التحسين والتقيح العقليين ولو لم يكن اجتماع وتطابق. ۱۱۶ (ع: ۲ د: ۳)

۵. آیا «حسن و قبح عقلی» را می‌توان از خصوص «مشهورات بمعنی الأخص» دانست؟ چرا؟
خیر؛ زیرا حسن و قبح دارای واقعیت نفسی‌الأمری است و حتی اگر عاقلی نباشد یا عقلاً بر این امر اتفاق نداشته باشند و یا اتفاق عقلاء احراز نشود عقل انسان بالبداهه به حسن و قبح برخی اشیاء حکم می‌کند.

۶. آیا وقوع بداء در کلام انبیا ممکن است یا خیر؟ چرا؟ ۱۹۸
خیر؛ چون منافی با قاعده لطف است لأنّ الإخبار الجزمی مع انکشاف الخلاف یوجب سلب الاعتماد.

* إنَّ التأثير مستند إلى قدرة الله تعالى دون العباد وإلاّ لزم اجتماع قادرین علی مقدور واحد، والتالی باطل فالمقدّم مثله. ۱۵۵ (ع: ۲ د: ۴)
۷. در استدلال مذکور، ملازمه و وجه بطلان تالی را توضیح دهید.

۱. بیان الشرطیّة أنّه تعالى قادر علی کلّ مقدور فلو كان العبد قادراً علی شیء لاجتمعت قدرته وقدره الله تعالى. ۲. لأنّه لو أراد الله ایجاده وأراد العبد إعدامه فإن وقع المرادان أو عدما لزم اجتماع التقيضين وإن وقع مراد أحدهما دون الآخر لزم الترجيح من غیر ترجیح.

۸. چرا وجود نقص در معلولین، با عدل خداوند منافاتی ندارد؟ ۱۳۸
إنَّ علّة النقص فی المعلولين قد تكون من جهة ظلم الظالمين المتجاوزين المختارين فی أعمالهم أو من جهة جهل الآباء والأُمّهات بآداب النکاح وشرائط التوالد والتناسل وکيفيّة التغذية وحفظ الصحّة أو من جهة سوء أفعالهم أو غير ذلك فالتقصير من ناحية الناس وما ينبغي أن يفعله الله لم يتركه نهائهم عن الظلم وأرشد الآباء والأُمّهات تشريع الأحكام والسنن.

* ذهب العلامة المجلسی إلى أنّ معنى الأمر بين الأمرين هو أنّ لتوفيقاته وهداياته تعالى مدخلیه فی أفعال العباد. ۱۷۶
۹. یک وجه در نقد قول مذکور - تفسیر الأمر بین الأمرین - بنویسید.

۱. اخبار چنین ظهوری ندارند بلکه ظهور اخبار این است که انسان، در آنچه که خداوند بر او مقدور کرده است استقلال ندارد.
۲. بیان ایشان خروج از محل نزاع است چون نزاع در استقلال عبد در افعالش می‌باشد نه اینکه توفیق و هدایت خداوند در افعال بندگان دخالت دارد.